

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Jozefa Hargaša a sudkýň JUDr. Jaroslavy Fúrovej a JUDr. Jany Baricovej v právnej veci žalobcu **Ing. J.**, bytom v Š. – K., R., *zastúpeného JUDr. B., advokátom, so sídlom v B, P.*, proti žalovanému **Ministerstvu vnútra Slovenskej republiky** so sídlom v Bratislave, Pribinova 2, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. p.: KM-182/PK-2005 z 26. januára 2006, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 280/2006-73 z 25. marca 2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 2S 280/2006-73 z 25. marca 2008 **p o t v r d z u j e .**

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Bratislave zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného, ktorým podľa § 243 ods. 4 zákona č. 73/1998 Z. z. o štátnej službe príslušníkov Policajného zboru, Slovenskej informačnej služby, Zboru väzenskej a justičnej stráže Slovenskej republiky a Železničnej polície (ďalej len „zákon“) zamietol odvolanie žalobcu, služobne zaradeného v stálej štátnej službe vo funkcii starší referent – špecialista vysunutého pracoviska N., Oddelenia finančnej polície, Odboru Západ, Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru, proti Personálnemu rozkazu riaditeľa Úradu boja

proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru č. 531 zo 14. novembra 2005, ktorým bol žalobca podľa § 191 ods. 1 zákona dňom 31. decembra 2005 uvoľnený zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru, a tento personály rozkaz potvrdil. Krajský súd o trovách konania rozhodol tak, že žalobcovi sa ich náhrada nepriznáva.

V odôvodnení rozsudku krajský súd uviedol, že vychádzajúc zo zistení vplynuvších z predloženého administratívneho spisu i z ďalších dokladov doložených zo strany žalobcu, dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného bolo v súlade s ustanovením § 190 (zrejme má byť § 191) ods. 1 zákona. Krajský súd konštatoval, že žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru v štátnej službe príslušníka Policajného zboru bola podaná slobodne a vážne. Podľa názoru krajského súdu s ohľadom na postavenie a pracovné zaradenie žalobcu si bol vedomý toho, že ak takúto žiadosť podá, v zmysle príslušných zákonných ustanovení je povinnosťou žalovaného, aby jeho žiadosti vyhovel, pričom však nebolo povinnosťou žalovaného, aby skúmal, či žalobca svoju žiadosť myslí vážne. Krajský súd konštatoval, že zo strany žalovaného nebol preukázaný žiadny nátlak na žalobcu, či už fyzický alebo psychický. Krajský súd poukázal na to, že žalobca nepredložil žiadne dôkazy, ktoré by preukazovali perzekúciu jeho osoby tak, ako to uvádzal v žalobe. S prihliadnutím na všetky skutočnosti krajský súd dospel k záveru, že rozhodnutie žalovaného bolo v súlade so zákonmi Slovenskej republiky a v súlade s ustanovením § 191 zákona, a preto žalobu v celom rozsahu ako nedôvodnú zamietol. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 250k ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“) s ohľadom na neúspech žalobcu v konaní.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca navrhujúc, aby odvolací súd napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne nesprávny zmenil tak, že rozhodnutie žalovaného zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie, alebo aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Žalobca odvolanie odôvodnil poukazom na nepresnosti v písomnom vyjadrení žalovaného k žalobe. Namietal, že krajský súd neakceptoval jeho návrh na prerušenie súdneho konania až do vydania nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky o nesúlade niektorých ustanovení zákona č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností s Ústavou Slovenskej republiky. Zdôraznil, že všetky doposiaľ vydané (Národným bezpečnostným úradom a odvolacou komisiou zriadenou zákonom č. 215/2004 Z. z.) rozhodnutia voči jeho osobe považuje za nezákonné.

Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu navrhol napadnutý rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdiť majúc za to, že krajský súd sa v dostatočnom rozsahu vysporiadal so všetkými námietkami žalobcu a rozhodol v súlade so zákonom, keď žalobu zamietol. Poukázal na tú skutočnosť, že

služobný pomer žalobcu bol ukončený v súlade s ustanovením § 191 ods. 1 zákona, a to na základe podanej žiadosti žalobcu o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru, a preto žalobcov poukaz na zákon č. 215/2004 Z. z. o ochrane utajovaných skutočností a s ním spojené okolnosti vzťahujúce sa na jeho osobu, nemajú žiadnu súvislosť s podaním žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru. Žalovaný mal za to, že služobný pomer žalobcu bol ukončený v súlade so zákonom. Ďalej žalovaný zdôraznil, že nie je jeho zákonnou povinnosťou skúmať dôvody, ktoré viedli žalobcu k podaniu žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru. Ustanovenie § 191 ods. 1 zákona žalovanému ukladá povinnosť uvoľniť policajta zo služobného pomeru, ak tento o to požiada. Konštatoval, že v danom prípade jediným dôvodom uvoľnenia žalobcu zo služobného pomeru bola jeho vlastná žiadosť o uvoľnenie. Žalovaný poznamenal, že v súčasnej dobe sú v služobnom pomere policajti, ktorí nie sú oprávnení oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami a títo si žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru z dôvodu obavy o akési možné perzekuovanie nepodali a štátnu službu vykonávajú naďalej. Podľa názoru žalovaného je poukazovanie žalobcu na budúce perzekuovanie právne irelevantné a ničím nepodložené. Žalobca svoju žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru doručil žalovanému bez akéhokoľvek nátlaku zo strany žalovaného, bez toho že by bol donútený k jej podaniu. Žalovaný v tejto súvislosti poukázal na Dohovor Medzinárodnej organizácie práce o zrušení nútenej práce uverejnený v Zbierke zákonov Slovenskej republiky pod číslom 340/1998, z obsahu ktorého rovnako vyplýva, že žiadneho príslušníka Policajného zboru nie je možné nútiť k tomu, aby naďalej vykonával štátnu službu, ak sa rozhodne ukončiť služobný pomer.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal v medziach podaného odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p. s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p.) napadnutý rozsudok krajského súdu ako súdu prvého stupňa a konanie, ktoré mu predchádzalo, na odvolacom pojednávaní nariadenom podľa § 250ja ods. 2 vety druhej O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Predmetom súdneho prieskumu na základe žaloby podanej žalobcom podľa druhej hlavy piatej časti O.s.p. bolo rozhodnutie správneho orgánu – Personálny rozkaz Riaditeľa Úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru č. 531 zo dňa 14.11.2005 o uvoľnení žalobcu zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru podľa § 191 ods. 1 zákona, ktorý bol potvrdený rozhodnutím žalovaného č. p.: KM-182/PK-2005 zo dňa 26.1.2006. Dôvodom uvoľnenia žalobcu služobne zaradeného v stálej štátnej službe vo funkcii starší referent špecialista vysunutého pracoviska N. oddelenia finančnej polície odboru ZÁPAD úradu boja proti organizovanej kriminalite Prezídia Policajného zboru zo služobného pomeru, bola vlastná žiadosť žalobcu.

V odvolaní proti personálnemu rozkazu žalobca uviedol, že na svojej žiadosti netrvá. Žalovaný mal za to, že skutočnosť, že odvolateľ v podanom odvolaní oznamuje nadriadenému, že na svojej žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru už netrvá, nemá na zákonnosť postupu nadriadeného v konaní o uvoľnení a na zákonnosť napadnutého rozhodnutia žiadny vplyv. Konštatoval, že žalobca do vydania rozhodnutia o žiadosti o uvoľnenie písomné oznámenie o jej späťvzatí nadriadenému nepredložil. Vyjadril názor, že na zákonnosť rozhodnutia o uvoľnení zo služobného pomeru nemajú vplyv námietky uvedené v odvolaní, že k podaniu žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru príslušníka Policajného zboru bol prinútený okolnosťami, bližšie opísanými v jej prílohe (je to najmä jeho negatívna bezpečnostná previerka spôsobená protiústavnosťou zákona o ochrane utajovaných skutočností). Zdôraznil, že ustanovenie § 191 zákona neukladá nadriadenému povinnosť skúmať dôvody, pre ktoré policajt o svoje uvoľnenie žiada. Ukladá mu iba povinnosť uvoľniť policajta zo služobného pomeru, ak tento o to požiada. Rovnako považoval za nutné poznamenať, že v danom prípade jediným dôvodom uvoľnenia žalobcu zo služobného pomeru bola jeho vlastná žiadosť (ktorú podal sám, z vlastnej vôle a spôsobom ustanoveným v § 191 zákona) a uplynutie zákonom stanovenej lehoty, a nie strata jeho oprávnenia na oboznamovanie sa s utajovanými skutočnosťami príslušného stupňa.

Podľa § 191 ods. 1 zákona policajt musí byť uvoľnený zo služobného pomeru, ak o to požiada. Žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru musí byť písomná a doručená nadriadenému, inak je neplatná.

Podľa ods. 4 citovaného ustanovenia ak policajt písomne oznámi, že žiadosť o uvoľnenie zo služobného pomeru berie späť, skôr ako je o nej rozhodnuté, a príslušný nadriadený so späťvzatím tejto žiadosti súhlasí, konanie o uvoľnení sa tým bez ďalšieho opatrenia končí.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu bolo preskúmané rozhodnutie žalovaného vrátane rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa v súlade so zákonom, ako to konštatoval aj krajský súd.

Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením a preto sa podľa § 219 ods. 2 O.s.p. obmedzuje len na skonštatovanie správnosti vyššie citovaných dôvodov uvedeného rozsudku. K dôvodom odvolania odvolací súd uvádza nasledovné:

Žalobca v odvolaní proti rozsudku krajského súdu, okrem opätovného uvádzania okolností vedúcich žalobcu k podaniu žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru súvisiacich s neplnením predpokladov žalobcu na vznik oprávnenia oboznamovať sa s utajovanými skutočnosťami a na to

nadväzujúcimi rozhodnutiami NBÚ, nenamietal konkrétne skutočnosti, na základe ktorých by mal byť tento rozsudok vecne nesprávny, okrem námietky, že krajský súd nerozhodol o jeho žiadosti o prerušenie konania, ktorú námietku považuje odvolací súd za nedôvodnú. Zo zápisnice o pojednávaní a ani z obsahu žiadneho písomného podania žalobcu v súdnom spise nevyplývalo, že požiadal o prerušenie konania, a preto nepochybil krajský súd, keď súdne konanie neprerušil.

Aj odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že pokiaľ sám žalobca požiadal o uvoľnenie zo služobného pomeru, bolo zákonnou povinnosťou žalovaného žalobcu zo služobného pomeru uvoľniť, ibaže by bol právny úkon žalobcu, ktorým o uvoľnenie požiadal, neplatný z dôvodu, že nebol urobený slobodne, vážne, určite alebo zrozumiteľne.

Podľa § 250 ods. 1, písm. c/ zákona neplatný je právny úkon, ktorý nebol urobený slobodne, vážne, určite alebo zrozumiteľne.

Sloboda a vážnosť sú základné náležitosti vôle. Sloboda vôle vychádza z podmienok utvárania vôle konajúceho subjektu. Ak tieto podmienky nepôsobia rušivo, násilne na mechanizmus vzniku vôle, neobmedzujú konajúceho vo výbere primeraných možností na prejavenie vôle, možno konštatovať, že vôľa je slobodná. Pri analýze slobody vôle sa v podstate skúma sloboda prejavu vôle. Vôľa bez jej prejavu nie je totiž poznateľná a ak bol prejav urobený neslobodne, možno usúdiť aj na neslobodu vôle.

Na slobodu vôle sa môže pôsobiť fyzickým donútením alebo psychickým donútením.

Nedostatkom slobody vôle je iba konanie pod nedovoleným nátlakom, ktoré môže byť priame fyzické donútenie a bezprávna vyhrážka.

Vychádzajúc zo súdnej praxe možno konštatovať, že fyzické donútenie, t. j. použitie fyzického násillia na vykonanie právneho úkonu (napr. násillím urobený pohyb rukou pri podpisovaní), sa prakticky nevyskytuje. Súvisí to zjavne s tým, že fyzickým násillím sa rozumie skôr priame fyzické násillie manifestované útokom voči konajúcemu, než hrozba (bezprostredná) fyzickým násillím.

Psychické donútenie sa stotožňuje s bezprávnou vyhrážkou a vyvoláva neplatnosť právneho úkonu len v prípade, keď:

1. je protiprávne, t. j. vynucuje sa niečo, čo takto nemožno vynucovať,
2. vzbudzuje dôvodnú obavu z úkonu toho, kto hrozí,

3. je adresné, to znamená, že smeruje voči tomu, na kom sa právny úkon vynucuje.

Vážnosť vôle súvisí s tým, že sa zdanlivo prejavuje vôľa, ktorá v skutočnosti neexistuje, resp. síce existuje, avšak v inej kvalite, než to ukazuje jej prejav. K takýmto prejavom vôle patria úkony urobené s vnútornou výhradou, simulované právne úkony, úkony urobené pri vyučovaní, pri hre, úkony spojené s recesiou a pod..

Základným atribútom vôle ako prejavu psychického vnímania istých, právnym predpisom uznaných právnych dôsledkov zo strany konajúceho z hľadiska právnej relevancie je sama jej existencia. Bez vôle nemožno vôbec uvažovať o tom, že daný úkon konajúceho je právnym úkonom.

Aj na platnosť právneho úkonu ako celku sa podľa ustanovenia § 250 ods. 1 písm. c/ zákona vyžaduje sloboda, vážnosť, určitosť a zrozumiteľnosť jeho vykonania. Prvé dva aspekty (sloboda a vážnosť) tvoria súčasť vôle. Keďže vôľa ako samostatná zložka právneho úkonu je bez existencie jej prejavu prakticky nezistiteľná, pri skúmaní týchto skutočností v podstate aj tak ide len o posudzovanie slobody a vážnosti jej prejavu.

Žiadosť žalobcu o uvoľnenie zo služobného pomeru zo dňa 31.10.2005 zhora uvedené atribúty nedostatku slobody vôle ani slobody a vážnosti jej prejavu nevykazuje.

Podľa názoru odvolacieho súdu sa žalobcovi nepodarilo preukázať, že pri podaní žiadosti o uvoľnenie zo služobného pomeru konal neslobodne, pod nátlakom a z donútenia. V konaní nebolo preukázané, že by žalobca i za okolností, ktorá nastali v súvislosti s jeho bezpečnostnou previerkou a následne vydanými rozhodnutiami NBÚ nemal možnosť voľby a bolo iba na jeho rozhodnutí, či požiada o uvoľnenie alebo nie.

V konaní bolo obsahom administratívneho i súdneho spisu preukázané, že vykonané dokazovanie bolo náležite vyhodnotené a v hodnotení dôkazov žalovaným ani súdom prvého stupňa odvolací súd nezistil právne pochybenia ani logické nesprávnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky s poukazom na vyššie uvedené závery považoval námietky žalobcu uvedené v odvolaní proti rozsudku krajského súdu za neopodstatnené, ktoré nemohli ovplyvniť posúdenie danej veci krajským súdom. Preto napadnutý rozsudok krajského súdu podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p. ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s § 250k ods. 1 O.s.p. a s použitím § 246c ods. 1 vety prvej O.s.p. tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznal, nakoľko žalobca nemal úspech a žalovaný náhradu trov neuplatnil.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.

V Bratislave, dňa 11. februára 2009

**JUDr. Jozef H a r g a š, v. r.
predseda senátu**

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth